

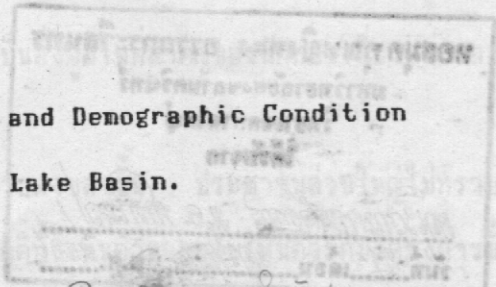
การศึกษาระบบนิเวศวิทยา รายงานการวิจัย

เรื่อง

การเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศวิทยา สภาพเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของผู้ตั้งถิ่นฐานบริเวณ
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

The Changed of Ecosystem, Socio-economic and Demographic Condition
of Households in Songkhla Lake Basin.

นิพนธ์วิทยด - วิชา
ทะเลสาบสงขลา - วิชา
คณะศึกษาศาสตร์ ม.ราชภัฏสกลนคร - สกลนคร - วิชา
กมล

โดย

เลขที่ ๐๙๕๓๑ ๙/๔๖ ๒๕๓๕
เลขทะเบียน 017810
21 ส.ค. 2536

นางสาวศรีธยา ขุนนาค

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ความต้องการของประชาชน ที่มีต่อการสร้างเขื่อนกั้นน้ำเค็มในทะเลสาบสงขลา และความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรระหว่างชาวนา และชาวประมงริมขอบทะเลสาบสงขลาด้านอ่าวไทย โดยทำการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ใน 32 หมู่บ้านของอำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ และอำเภอหัวไทร จำนวน 560 ราย พบว่า ได้มีการใช้ที่ดินในการทำนามากที่สุด รองลงมาใช้เป็นบ่อเลี้ยงกุ้ง

ทรัพยากรชายฝั่งในลักษณะชายหาด ถูกใช้เป็นสถานที่พักผ่อนท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมา ใช้เป็นที่วางท่อสูบน้ำเค็ม และระบายน้ำเสีย ทำนากุ้ง เป็นท่าเรือและใช้เป็นบริเวณเลี้ยงสัตว์ตามลำคับ ทรัพยากรในทะเล ได้ใช้ทำการประมง เพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง อื่น ๆ งามเอาปะการัง เป็นต้น

ด้านการท่องเที่ยว ชายหาดและอุทยานนกน้ำเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญของนักท่องเที่ยว รองลงมาได้แก่ วัด ทะเลสาบ ถ้ำ ผลไม้ และสินค้าราคาถูก

สำหรับโครงการสร้างเขื่อนกั้นน้ำเค็มในทะเลสาบสงขลา นั้น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบรายละเอียดในเรื่องนี้ ดังนั้นประชาชนครึ่งต่อครึ่งที่มีทัศนคติทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับโครงการนี้

ในส่วนของความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรทะเลสาบสงขลา ระหว่างชาวนาและชาวประมง สำหรับประเด็นของการเปิดประตูน้ำที่ปากกระวั้นร้อยละ 63 ของประชากรตัวอย่างมีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 53.3 ของประชากรตัวอย่างเห็นด้วยกับการที่มีบริษัทเอกชนรายใหญ่มาลงทุนเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ในย่านชุมชนที่อาศัยอยู่ และหากทางราชการส่งเสริมให้เกษตรกรเปลี่ยนอาชีพจากการทำนาข้าวมาเป็นนากุ้ง ร้อยละ 76.2 ของประชากรตัวอย่างมีทัศนคติที่เห็นด้วย

ปัญหามลภาวะ ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับปัญหาคุณภาพดิน และน้ำ เป็นเรื่องสำคัญ

งานวิจัยนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะในแง่นโยบาย และมาตรการของการใช้ทรัพยากรลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาไว้หลายประการด้วยกัน ทั้งในด้านการพัฒนาอาชีพของประชาชน การลดความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากร และการลดปัญหามลภาวะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน

ABSTRACT

This study investigates the natural resource utilization at Songkhla Lake basin, local population's need for building a sea-water dam at the basin, and the conflicts between local farmers and local fishermen, living the edge of the basin facing the Gulf of Thailand, over how the natural resources should be utilized.

A random sample of 560 villagers selected from 32 villages in the districts of Amphoe Ranode, Amphoe Sa-Thing Phra, and Amphoe Hua Sai were interviewed. The survey found that most of the local villagers have been using the lands at the basin for rice growing; followed by those who have been using them for shrimp farming.

The coastal areas have been mostly utilized as seaside resorts. In addition, they were also used for pumping seawater into the land, for dumping sewage or polluted water into the sea, for shrimp farming, for harbor, and for raising cattle, in that order.

Also, the coastal waters have been utilized for fishing, for raising Kuladam (*Penaepsis monoceros*) variety of shrimps, for raising other sea animals, diving for corals, and the like.

On the side of tourism, the sandy beaches and the waterbird sanctuaries were the main tourist attractions, followed by Buddhist temples, lakes, natural caves, fruits in season, and low-priced shopping goods.

With regard to the building of a seawater dam at Songkhla Lake basin, most of the local populations were found to be lacking detail information about the proposed dam project. Consequently,

their opinions were equally divided between those who favor the project and those who oppose it.

With regard to the conflicts between local farmers and local fishermen over how Songkhla Lake basin natural resources should be utilized, 63 percent of those interviewed opposed the opening of a water gate at Rava river mouth, while 53.3 percent favored it. Those who favored the opening of the water gate welcomed the investment project from a large private firm to start Kuladam shrimp farming in their community. Also, 76.2 percent of those interviewed gave their opinions that they would be willing to give up rice farming and go for shrimp farming if the government would actively support such occupational change.

With regard to pollution problems, most of those interviewed were found to be particularly concerned with the rapid deterioration of the quality of top soil and water.

The policy recommendations and measures for appropriate utilization of the Songkhla Lake basin natural resources--occupational development of the local population, reduction of conflicts over natural resource utilization, reduction in environmental pollution--that would lead to long-run sustainable growth and development were given in this research.